

Novellaíró pályázatra beérkezett pályamunka

32. pályázat

2017.

Keleti Károly, a szenvedélyes statisztikus

1861, Pest – Báró Eötvös József villája

– Szerkesztett már valaha ilyen jelentőségű lapot? – Eötvös József báró a fiatal férfi elé dobta a *Politikai Hetilap* aktuális számát. A huszonnyolcadik életévét taposó Klette Károly szeme felcsillant a kiadvány láttán, izgalmában végighúzta ujját szép ívű bajuszán.

– Nos, báró uram, ilyet még soha. De ez sem lehet nehezebb, mint Bem tábornok alatt harcolni!

A báró önkéntelenül elmosolyodott a lelkes ifjú szavai hallatán.

– Valami hasonló kijelentést vártam magától. Mindenesetre jó, ha tudja, hogy ez az újság igen jelentős befolyással bír a magyar közéletben. Nem holmi sebtében összefirkantott röpcéduláról van szó, hanem egy komoly politikai témákat feszegető, modern hetilapról. Elvárom a minőségi, precíz munkát az íróimtól és a szerkesztőimtől. Mit gondol, meg tud birkózni a feladattal?

Eötvös jelentőségteljesen nézett Klette-re. Az ifjú ajkai egy pillanatra szétnyíltak, okos, mélybarna szemei elkerekedve meredtek a báróra.

– Igen! – Klette úgy pattant fel ültő helyéből, hogy Eötvös meglepetésében kis híján hátraborult székével. – Természetesen vállalom! Sőt, egyenesen megtisztel vele! Mikor... mikor kezdhetek?

– Türelem, ifjú barátom! – mosolygott az arisztokrata, majd felemelkedett. Komótosan elsétált a helység ékességéül is szolgáló, magyar virágmotívumokkal díszített, bükkfa tálalószekrényhez, ahonnan kiemelt két gömbölyded borospoharat és egy aranszínű nedűt tartalmazó palackot. – Először is ünnepeljük meg, hogy nem kell többet éhkoppért rohángálnia egyik lapkiadótól a másikig! Másodsor, igyunk az ön kedves mennyasszonyára, Lillára! Mert hallottam ám Greguss Ágost barátomtól, hogy elkelt az ő imádott húgocskája!

Klette nem tudta visszafogni vigyorát, ahogy a bortól gyöngyöző poharat átvette Eötvöstől.

– Alig két napja kértem meg a kezét az én szeretett Lillámnak, és már a fél irodalmi kör tud róla? Úgy gondolom, Ágost barátunk pályát tévesztett, és az írás helyett rikkancsként kellene dolgoznia!

Eötvös József jóízűen felnevetett, majd felemelte borospoharát.

– Egy új kezdetre! Egészségére, drága barátom!

– Egy új kezdetre! Egészségére, báró uram!

A két férfi nagyot kortyolt a száraz, gyümölcsös nedűből. Klette nyelvén az almaízű etyeki Chardonnay vad táncba kezdett, szemvillanásnyi idő alatt ébresztette fel benne a tíz évvel ezelőtti emlékeket.

József nádor alcsúti uradalma olyan élesen rajzolódott ki előtte, mintha tegnap jött volna el onnan. A kastély magával ragadó, fényűző cifrasága ámulatba ejtette nemcsak a vendégeket, de az ott dolgozókat is. Az istállók fehérre meszelt falai vakítottak a száraz, nyári napokon; a tehenek bőgése messze elhallatszott az édeni csendben; orrában még érezte a frissen vágott széna illatát, és tarkóját végigsimította a cédrusliget enyhét adó árnya. Mennyi, de mennyi mindent tanult azon a páratlan mezőgazdasági birtokon, amelynek még külföldről is a csodájára jártak! Szerencsésnek érezte magát. József nádor örököse, József főherceg nem is sejtette, hogy az elbukott magyar szabadságharc tizenhat éves tüzérének a mérhetetlen tudásszomj csillapítása mellett biztonságot is ajándékozott azzal, hogy felfogadta gazdasági gyakornoknak apja uradalmába. Alcsúti szolgálata előtt az osztrák hadseregbe való besorozás réme éjszakákon át kísértette.

Eötvös megköszönte torkát, ami kirántotta a fiatalembert a múltban való merengésből.

– Jut eszembe – helyezte el a báró borospoharát a kecskelábú asztalon. – Kezdenie kellene valamit a nevével!

– Parancsol? – Klette kérdően tekintett pártolójára.

– Jól hallotta. Én tisztelem az édesapját mint drezdai festőművészt, de ön már Magyarországon született. Ha továbbra is érvényesülni szeretni a magyar irodalmi és újságírói körökben, nem ártana

magyarosítania a nevét. Ez csakis az előnyére válhat. Ugyanezt ajánlottam az öccsének, Gusztávnak is, aki úgy látom, örökölte az apjuk festőtehetségét. Ő is jobban fog boldogulni a művészvilágban.

– Ha jól értem, jelen korunkban nem szívesen fogadják a német családnévvel rendelkező alkotókat magyar földön – Klette elgondolkodva bámult ki az ablakon.

– Ilyen időket élünk – sóhajtott Eötvös. – Az osztrákok sok mindent elrontottak velünk kapcsolatban, a harcok viszont nem hozták el nekünk a teljes szabadságot. De még él a remény. Deák Ferencben van az utolsó bizodalمام.

A szobára nyomasztó csönd telepedett, a forradalom sötét kísértete lengte körül a helyiséget. Olyasfajta csend volt ez, amely a fegyverropogások, a lovak kétségbeesett nyerítése és a katonák jajveszékelése után támad fel.

– Keleti – suttogta az ifjú.

– Tessék?

– Keleti Károly. Ez lesz az új nevem. Egy új élethez.

1867, Pest – Földművelésügyi Minisztérium

Gorove István homlokráncolva hajolt az előtte tornyosuló papírtömeg legtetején heverő iromány fölé. Gondterhelten tanulmányozta Deák Ferenctől kapott levelét, amely a kiegyezés részleteit taglalta. Az újonnan megalakult Andrássy-kormány földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztereként szó szerint a nyakába szakadt a szétilált magyar gazdaság minden kisebb-nagyobb problémája. Egyelőre a fejetlenség minisztere vagyok, gondolta keserűen.

Kopogtattak. Gorove levette orráról okuláróját, kemény, acélszürke tekintetét irodájának vastag tölgyfaajtására emelte.

– Szabad!

Vézna, csontos, hivatali szolga dugta be az orrát.

– Gorove miniszter úr! Keleti Károly úr megérkezett! – jelentette be a hivatalnok.

– Küldje be!

Gorove hátradőlt magas támlás székében, szórakozottan hátrasimítottat őszes, hullámos haját, majd megpödrölte dús, kackiás bajuszát, amelyre körszakálla mellett a legbüszkébb volt.

Keleti szinte berobbant a miniszter irodájába. Szőkésbarna haja a szélrózsa minden irányába meredt, ingét hevenyészve tűrte be nadrágjába, szemében az elszántság tüze égett. Kezében egy nagyobb kupac jegyzetet szorongatott.

– Miniszter úr, köszönöm, hogy ilyen gyorsan fogadott! Nem akarom sokáig feltartani, csak érdeklődnék, hogy sikerült-e áttanulmányoznia a javaslatomat?

– A Statisztikai Osztály felállításáról? No, igen – Gorove a papírtorony aljáról kihúzott egy nagyobb adag iratot. – Érdekes olvasmány volt. Már amennyit értettem belőle. Kicsit dagályosra sikerült.

– Elkapott a lendület – mosolygott Keleti, aki izgalmában egyik lábáról a másikra helyezte testsúlyát.

– Üljön már le, az Isten szerelmére! – sóhajtott Gorove. – Szeretném, ha tisztán és világosan elmagyarázná nekem, pontosan miért is van szükségünk erre az osztályra?

Keleti lehuppant a Gorove íróasztalával szemben elhelyezett süppedős fotelbe, jegyzeteit összerendezve maga elé helyezte az asztalra, kisimította rakoncátlan tincseit szeméből, és elhivatottan tekintett a miniszterre. Napok óta készült erre a beszélgetésre.

– Uram, szükségünk van arra, hogy az ország gazdaságát átlássuk. Miből mennyit termelünk, miből mennyink van, illetve mibe fektessünk még energiát és pénzt. Csak így érhetjük el a gyors, hatékony fejlődést! Ha számolatlanul öntjük a mezőgazdaság olyan területére az aranyat, amely már tulajdonképpen meddő, haldokló ágazat, vagy Európában már rég túlszárnyaltak minket, akkor nem jutunk előrébb. A számok nem fognak hazudni!

Gorove érdeklődve hallgatta a lelkes tisztviselőt, akinek szavait átitatta a tettvágy.

– Úgy látom, nem csak a mezőgazdaságot kívánja feltérképezni – Gorove felemelt a kupacból néhány lapot. – Itt elég részletesen kitért a népesség megszámlálására, illetve az iparfejlesztés fontosságára. A népszámlálást még értem, hiszen nem árt tudnunk, mennyi éhes szájat kell etetnünk. De mi dolga magának az iparral?

– Tisztelettel, miniszter úr, a kultúrállam szerepe nem várható el egy földművelő országtól. Hogyan szeretnénk felépíteni egy modern, virágzó nemzetet, ha a gabona nyers exportjából származó szerény jövedelemből kell megélnünk? Meg kell barátkoznunk a gondolattal, hogy jelenlegi szerepünk mint gabonaexportáló ország és mint Európa egyik éléskamrája, a közeljövőben meg fog szűnni. Olyan ágazatok meghonosításáról kell gondoskodnunk, amelyek jobban fizető munkát kínálnak, és amelyek által egy kultúrállam igényeinek költségeit fedezni tudjuk.

Keleti szinte kapkodta a levegőt, annyi mondandója lett volna még, de Gorove felemelte kezét, csendre intve a lelkes hazafit.

– Egy szót se többet! Tisztában vagyok azzal, hogy milyen munkát végez a Földtani Intézetben mint tanácsjegyző, és a Magyar Tudományos Akadémiában való tevékenységét is ismerem, nem beszélve a számtalan gazdasági témájú cikkéről, amelyek igen előremutató gondolatokat tartalmaznak. Gondolja, hogy nem engedném meg magának a Statisztikai Osztály felállítását?

Keleti felpattant székéből, hogy nyomatékosítsa érveit a hivatal életre hívásának előnyéről, de mielőtt egy hang is kiszaladt volna a torkán, eljutott tudatáig, mit is mondott Gorove. El sem hitte, hogy ilyen könnyen ment.

– Szó... szóval engedélyezi az osztály megalapítását? – hebegett Keleti.

– Igen, engedélyezem – mosolygott a miniszter. – Megvárja, amíg írásba adom, vagy már most munkához lát?

Keleti villámgyorsasággal összeszedte jegyzeteit, arcán földöntúli boldogság terült el.

– Inkább küldesse utánam, miniszter úr! – Gyors léptekkel hátrálni kezdett az ajtó felé. – Még rengeteg a tennivaló! Azt hiszem, tudok is hat embert, aki kiválóan alkalmas az osztályra. Ó, micsoda remek nap ez a mai! Az Isten áldja meg, miniszter úr! Meglátja, nem fog csalódnai bennem!

1871, Pest – Népliget

Csodálatos tavaszi délután köszöntött a fővárosra, a Népligetben lustán döngicséltek a méhek, madarak füttykoncertjei kísérték a hosszú, hideg tél sötétségébe belefáradt városiakat. Greguss Ágost aggódva tördelte kezeit, miközben Keleti karját kinyújtva elmélyülten tanulmányozta párbajtőrének ívét. Tíz lépéssel odébb Áldor Imre újságíró szintén fegyverének állapotát vizsgálta.

– Drága sógor, nem túlzás ez egy kicsit? – Greguss az ajkába harapott, ahogy a szikrázó napsütésben felvillanó pengére pillantott. – Úgy értem... párbaj egy hibás publicisztika miatt?

– Egy *nagyon* fontos publicisztika miatt. Ráadásul nem ez volt az első ilyen kontár munka a kolléga tollából!

– Értem én, de mit mondok Lillának, hogyha baja lesz?

– Először is – Keleti Greguss felé fordult. – Nem lesz bajom. Másodszor, ha valamilyen oknál fogva mégis fűbe harapnék, mondja meg Lillusnak, hogy a férje a magyar újságírás becsületéért küzdött.

– Repesni fog az örömtől, ha megtudja – forgatta szemét Greguss. – Mondja, sógor, nem holnap kellene elfoglalnia az újonnan alapított Statisztikai Hivatal igazgatói székét? Széthasított arccal nem fog túl jól kinézni a címlapokon.

– Túl sokat aggódik, sógor!

– Csodálkozik? Maga mindig *érdekes* helyzetekbe keveredik!

Keleti eleresztette füle mellett a megjegyzést, és emelt fővel elindult Áldor felé. A két férfit kíváncsi bámészkodók tömege vette körül, suttogva találgatták, ki fog nyerni. Keleti és Áldor felemelt tőrrel álltak egymással szemben. Elszánt tekintetek találkoztak.

– Tagadja-e, Áldor Imre, hogy hibás cikket közölt a Politikai Hetilap múlt heti számában? – zengte Keleti fenyegető hangon.

– Tagadom – felelte magabiztosan Áldor. – Félre ne értsen, Keleti, nagyra tartom magát, de ön sem tévedhetetlen!

Keleti előre szegezte fegyverét, a penge vészjóslóan remegett.

– Ön viszont most túl nagyot tévedett, kedves Áldor. Greguss, indítsa a párviadalt!

– Khm... tulajdonképpen én nem szerettem volna belekeveredni...

– Greguss!

– A felek lépjenek egymáshoz közelebb! – harsogta Greguss Ágost. – Tisztességes párviadalt szeretnék látni, aki ocsmány módon csal, vagy nem megengedett vágásokat használ, az azon nyomban elveszti a viadalt, és a másik kerül ki győztesen! Uraim! A becsületért!

– Mindhalálig... – suttogta Keleti, és sógora intésére előrelépett. A párviadal elkezdődött. Keleti hosszú évek óta művészien űzte a párbajtőr tudományát. Összeszedett, határozott mozdulatokkal vívott, Áldornak minden tehetségét elő kellett hívnia, hogy hárítani tudja csapásait. Keleti nem számított az újságíró gyors mozgására. Példásan ütött el a pengét, valahányszor a statisztikus túl közel merészkedett hozzá. A feszültség vibrált a levegőben, a török ezüstösen villogtak a ragyogó napsütésben, fémesen csilingelő hang hasított a Népliget csendjébe. Mind többen csődültek a viadal helyszínére, a cilinderek és zekék tengerében megkötettek a fogadások, reszkető csipkelegyezők mögül riadt szempárok szegeződtek a tusakodó hazafiakra.

Percekig rohamozták egymást kitartóan.

– Adja fel, Keleti, és menjen szépen vissza a hivatalába! Nem való már magának a cikkírás! – kiáltotta Áldor, miközben pengéjét felemelve védett ki egy erőteljes csapást.

– Soha! – Keleti arcába vér tódult, a düh átjárta minden porcikáját. – Engem ne oktasson ki egy ilyen ápublicista!

A harag új energiákat szabadított fel Keletiben, és ordítva rontott Áldorra. Az újságírót meglepte a férfi vad elszántsága, későn emelte fel fegyverét. Csúnya seb szakadt fel jobb felkarján. Fájdalmában felkiáltott, baljával felhasadt ingujját tapogatta, de fegyverét még erősen tartotta. Keleti nem hagyott neki nyugtot. Újabb csapás, újabb seb, ezúttal Áldor bal alkarján. A sebzett férfi hátrálni kezdett, de ellenfele követte. Vágás vágást követett, Keleti szemében tűz tombolt.

Valahol a tömegben egy hölgy felsikoltott, ahogy a véresre kaszabolt Áldor a fűbe hanyatlott. Makulátlan fehér ingjét vörös vére áztatta át, szemei fennakadtak, szájából kínokkal teli nyögések szaladtak ki.

– Azt hiszem ennyi elég is lesz! – Greguss épp időben kapta el sógora karját, mielőtt az újra lecsapott volna. Keleti zihálva kapkodta a levegőt, szépen fésült haja rendezetlenül hullott szemébe.

– Én... megmondtam... hogy... nem lesz... bajom! – fújtatott Keleti. Áldor fölé egyik barátja hajolt, aki aggódva kereste a férfi pulzusát.

– Így van – veregette hátba Greguss a statisztikust, miközben finoman húzta el az eszméletlenül heverő újságíró mellől. – De mi lenne, ha holnaptól inkább csak a statisztikával foglalkozna?

1872, Szentpétervár

– Micsoda előadás volt! – Hunfalvy János kipirult arccal szorongatta pezsgőspoharát a szentpétervári kongresszusi központ pazar fogadótermében állva. – Én mondom, Keleti barátom, remek volt a javaslata, hogy a népszámlálás esetében a nemzetiségek meghatározásánál döntő szerepe legyen az anyanyelv és a nyelvismeret lekérdezésének! Briliáns, egyszerűen briliáns!

– Ne hozzon zavarba, Hunfalvy! – mosolygott Keleti Károly. – Nagyon örülök, hogy eljöttünk. A hágai kongresszus kellően rég volt már ahhoz, hogy új ismeretekre tegyünk szert, és egy sor függőben lévő kérdést megvitassunk a külföldi kollégákkal.

– És most milyen feladatot szemelt ki magának a jövőre nézve? – somolygott Hunfalvy. – A hágai találkozón tárgyalt európai szőlészeti és borászati statisztika elkészítése igen nagy elismerést hozott a konyhára. Mivel akarja ezt túlszárnyalni?

– Nagyon egyszerű, drága barátom! Semmi egyébvel sem, mint hogy a következő Nemzetközi Kongresszust Budapesten szervezzük meg!

Hunfalvy nagyot füttyentett.

– Nem aprózza el a dolgokat, Keleti!

– Sosem voltam erről híres. Gondolkozzunk nagyban, Hunfalvy! Különben is, nem lehet nehezebb, mint az 1869-es, első magyar népszámlálás. Hányan is csapták rám ijedtükben az ajtót, amikor bekopogtattam hozzájuk, hogy az adataikat felvegyem?

– Csupán néhány ezren. Én inkább az önre uszított kutyák számára lennék kíváncsi!

– Hmm, megközelíthetnénk statisztikai szemszögből a dolgot. Átlag hány kutyaharapást képes elviselni egy harmincas éveiben járó, teljesen egészséges, magyar férfi? Újabb kutatási területként szóba jöhet, nem gondolja?

Hunfalvy olyan hangosan nevetett fel, hogy a közelükben álló német statisztikusok mind feléjük fordultak.

– Na, pont ezért kedvelem magát! Sosem képes megnyugodni. Jut eszembe, gratulálok a „Hazánk népe” művéhez! Hallom, az Akadémia kitüntette érte.

– Igazán köszönöm, Hunfalvy barátom, de tudja...

– ...mindent az országért! Tudom. Én mondom, elkényezteti a fiatal kollégákat ezzel a töméntelen mennyiségű szakmai anyaggal. Ráadásul, ha jól láttam, már készíti a jegyzeteket a... pontosan mihez is?

– Összefoglalót szeretnék írni a kongresszuson elhangzott mezőgazdasági statisztikákról.

– Erről beszélek! – csapta össze tenyerét Hunfalvy. – Maga ezüstitálcán nyújtja át a tudást a fiataloknak!

– Drága barátom, nekem nagyon fontos, hogy jó szakembereket adjak Magyarországnak! Nem várom el tőlük, hogy úgy gyűjtsenek adatokat, hogy nem ismerik annak helyes módszerét! Különben is, én bízom az ifjakban. Ők a jövő!

– Ha maga mondja, Keleti barátom! És mi a helyzet a kérvényével, hogy törvényszintre emeljék a hivatalos statisztikai adatgyűjtések védelmét?

Keleti Károly szórakozottan legyintett.

– Szerintem még néhány évig elücsörögnek rajta. Tudja maga is nagyon jól, milyen nehezen döntenek *ott fönt*. Addig meg továbbra is futunk a kutyák elől, drága barátom!

1887, Szeged

Korán beköszöntött a hideg idő a Szeged melletti vadászterületen. Az októberi bályadt napsugarak csak nehezen tudták feloszlatni a pusztára telepedett párát. Keleti kissé szipogott. Egészsége már korántsem volt a régi, de ez nem tartotta vissza egy ígéretesnek tűnő agarászástól. Rojt, a díjnyertes, fehér-barna foltos magyar agár izgatottan mozgatta hegyes, fekete orrát, fülét kíváncsian emelgette a természet hangjaira. A kutya remegve várta gazdájától a parancsot, hogy végre a szántás buckái között megbújó nyulak után eredhessen.

Kőrösy József Keleti Károly mellé lépett, hogy csendben szemlélhessék a tájat. Kár is lett volna felesleges beszéddel megzavarni az idilli alkonyt. Kőrösy rövid füttyel magához hívta zsemleszín agarát, Császárt, majd lassú, kimért léptekkel elindult. Keleti követte a férfit, Rojt mellette kapkodta hosszú, izmos lábait, fejét ide-oda forgatta gyanús mozgolódások után kutatva. Némán haladtak előre a mezőn, a két férfi és a két kutya.

– Örülök, hogy el tudott jönni – suttogetta Kőrösy. – Már azt hittem, teljesen elnyelték az Akadémia és a Statisztikai Hivatal sötét folyosói.

– Maga mondja? – somolygott a statisztikusra Keleti. – Kivel nem tudtam tavaly még csak egy feketére sem összefutni, mert éppen egy járványkórház felállítatásán fáradozott?

– Jogos az érve – Kőrösy leemelte orráról szemüvegét, hogy letörölhesse róla a párát. – Sikerült kiadatni az országos élelmezési statisztikáról szóló munkáját?

– Természetesen! – Keleti szeméhez kapta vadásztávcsovét. A távolban mozgolódás támadt, de még nagyon messzinek tűnt a célpont. – Már meg is jelent „Magyarország népességének élelmezési statisztikája phisiológiai alapon” címmel. Négy év szakadatlan kutatás, majd három év a feldolgozás és a megírása. Úgy gondolom ez volt életem leghosszabb kutatómunkája.

– És a legjobb – jegyezte meg Kőrösy. – Úttörő a maga nemében. Állítom, hogy még a 1878-as párizsi világkiállítás alkalmából írt „Magyarország közgazdasági és művelődési állapota” című művénel is jobb lesz.

– Hm. Párizs. Hisz már annak is tíz éve.

– Akárcsak a szegedi árvíznek. Az emberek nem felejtették el, hogy a nemzetközi tudományos kapcsolatait felhasználva sietett a város megsegítésére.

– A polgármester a tegnapi vacsorán jó néhányszor elmondta. Ha akarnám, se tudnám elfelejteni, ő mindig emlékeztet rá, valahányszor elhív magához. Lehet, hogy titokban kéne tartanom, ha Szeged mellé jövök vadászni?

– A polgármester előtt feltétlenül – mosolygott Kőrösy.

Rojt megmerevedett, egy pontra fókuszált. Megláthatott valamit, amit Keleti még csak sejtett. A kutya fejére tette kezét, hogy ne szaladjon el idejekorán.

– Tart még előadásokat a Budapesti Tudományegyetemen? – érdeklődött Kőrösy.

– Egyre kevesebbet. A Hivatal és az Akadémia minden energiámat felemészti. Szeretném a szakkönyvtárat tovább bővíteni a külföldi intézetek anyagaival, valamint újra el kívánok mélyülni a külkereskedelmi statisztikában. Tudom, hogy a közös vámterület adta nehézségek ellenére a magyar külforgalom egyszer még megbecsülhető lesz.

– Kiváló gondolat.

A két kutya izmai pattanásig feszültek. Keleti a felszálló párán keresztül törő fénypázmában megpillantott három jól megtermett bak nyulat. Kőrösyre nézett. Vadásztársa viszonzta a pillantást, majd bólintott. Elengedték a kutyákat.

Rojt és Császár egy puszkagolyó sebességével lőttek ki, fehér-barna csíkként beleolvadva a sárguló kőrök között. A nyulak azonnal észlelték a veszélyt, hasonló gyorsasággal rugaszkodtak el búvóhelyüktől, ám a párban futó agarak példásan összedolgoztak. Hamar beérték a hajszolt vadat, Rojt az egyik nagyobb nyúlhoz kapva kibillentette egyensúlyából, Császár pedig az állat irányváltását kihasználva csapott le. Egy pillanatra porfelhő szállt fel, amely a párával elvegyülve a tovább rontotta a látási viszonyokat. A két vadász kényelmesen elindult a dulakodás helyszínére felé. Mire odaértek, a por szétoszlott, és Császár alakja jelent meg. Mellette Rojt ült, szájában a még szaporán lélegző nyúllal.

– Gyönyörű bak! – veregette meg Kőrösy Rojt fejét, miközben Keleti kivette az apróvadat a kutya fogai közül. – Ezt is megírja? Már látom is a szalagcímet a Vadász szaklapban: A Vasárnapi Vadász újabb sikeres nyúl vadászata a legkiválóbb magyar agárral.

– Hosszú cím ez egy cikknek – nevetett Keleti. – De talán első mondatnak nem rossz.

Keletire váratlanul tört rá a köhögőroham. Tüdejét mintha egy szorította volna el, az erőlködéstől még a gyomra is felfordult. Rojt ijedten nézett gazdájára. Kőrösy egy langyos teával teli flaskát nyomott a kezébe. Keleti lehajtotta a butykos felét.

– Ez már nem tréfadolog! – korholta Kőrösy. – Azonnal szanatóriumba kellene vonulnia, és pihennie egy kicsit!

– Hogyisne! – köszörülte meg Keleti a torkát. – Ennyi erővel már rám is hanyhatná azt a bizonyos lapát földet!

– Egy kis pihenésbe senki sem halt még bele!

– Csak akik elfelejtettek utána újra élni. Nem, nem, drága barátom, nekem még rengeteg dolgom van, mielőtt a jó Istenhez megtérnék! No, hajtsunk fel még pár nyulat, hogy szép hosszú cikket írassak a Vadász szaklapba!

1892, Budapest – Magyar Tudományos Akadémia

Jekelfalussy József méltóságteljesen lépett a pódiumra. Megszámlálhatatlan előadást és értekezletet vezetett már erről az emelvényről, megannyi tudományos vita irányítójaként működött közre. De most nem ezért volt itt.

– Mélyen tisztelt akadémiai tagok, kedves barátaim! Mérhetetlen fájdalommal osztom meg önökkel azt a szörnyű hírt, hogy Keleti Károly, korunk briliáns statisztikusa, ez év május 30-án örökre eltávozott köreinkből.

Az Akadémia dísztermére síri csend telepedett. Fekete gyászruhába öltözött férfiak szegeztek szomorú tekintetüket Jekelfalussy Józsefre.

– Tragikus nap ez a mai – folytatta. – Elvesztettünk nemcsak egy kiváló tudóst, de egy zseniális irodalmárt, egy nem mindennapi közgazdászt és nem utolsósorban egy nagyszerű embert. Az érdemeit, a munkáit... – Jekelfalussy elakadt. Hiába gondolta át alaposan mondandóját, a gyász, úgy látszik, most akart kitörni rajta. Megragadta az emelvényen álló pulpitus széleit, hogy erőt gyűjtsön. – ...szükségtelen felsorolnom, hisz mindannyian ismerik. S hogy miért is fáj *nekem* a legjobban az elvesztése? Mutassanak nekem legalább egy olyan embert itt a teremben, aki olyan szívvel-lélekkel végezte a munkáját, ahogy ő. Felesleges keresni, hiszen nincs ilyen. Hány évtized, esetleg évszázad telik majd el, mire születik egy hozzá hasonló. De csak *hasonló*. Mert az a tűz, ami Keleti Károlyban égett, sajnos vele együtt végleg kialudt, és nekünk csak egy töredékét hagyta itt a szellemének, amely csupán hamu és füst.

Elcsuklott a hangja. Páran kifújták az orrukat, mások sűrűn pislogtak. Jekelfalussy József kihúzta magát, és folytatta.

– Mégsem szabad csüggednünk. Keleti az egész életét a statisztikának és az elméleti közgazdaságnak szentelte, amit szeretett. Olyan műveket, módszereket hagyott ránk, amelyekre a világ csak száj tátva bámul. Büszkék lehetünk rá, hogy hazánk hírnevét öregbítette munkásságával, és olyan alapokat hagyott nekünk, amelyre egy jobb, szebb Magyarországot tudunk építeni! Ha Károly itt lenne, csak legyintene a sok fecsegésre, és annyit mondana: „Uraim, erre nincs időnk! Dolgunk van!”.

A termen alig hallható, felszabadult, elégedett moraj futott végig. Az első sorban ülő, kivörösödött szemű Kőrösy Józsefnek egy alig észrevehető mosoly suhant át az arcán.

– Úgy szeretném átvenni a Statisztikai Hivatal igazgatói székét – folytatta Jekelfalussy –, hogy méltó legyek Keleti Károly örökségéhez. Adjon Isten nekem annyi erőt, hogy én is úgy tudjam végezni a munkámat, ahogy ő: tiszta szívvel, szenvedéllyel. Nyugodjék békében, és szelleme éljen tovább minden magyar statisztikusban!

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében halk sóhajok szálltak fel. Kőrösy kibámult az ablakon. Madarak suhantak át a felhőtlen, kék égen, kacagó gyerekek szaladtak az utcán labdát kergetve, az épület előtti kopott padok egyikén egy kalapos, idős hölgy galambokat etetett. Egy csinos, sudár fiatalasszony megállt egy pillanatra, arcát az égnek fordítva élvezte a nap melegét. Kőrösy el sem hitte, hogy ilyen gyönyörű időben lehet ennyire szomorú is az ember. Pedig lehet. Résnyre nyitotta az ablakot, levegőre volt szüksége. Ismerős hang kúszott be a meleg szellővel, amit csak ő ismert fel. Valahol Budapesten egy Rojt nevű, fehér-barna foltos agár keserves vonyítása szakította félbe a nyár beköszöntét ünneplő rigók énekét.